

اوراق عتیق

(مجموعه مطالعات متن پژوهی، نسخه شناسی و فهرست نگاری)

دفتر سوم

به کوشش:

سید محمدحسین حکیم

www.ketab.ir

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران - ۱۳۹۲

سرشناسه: حکیم، سید محمدحسین، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور: اوراق عتیق (مجموعه مطالعات متن‌پژوهی، نسخه‌شناسی و فهرست‌نگاری) / به کوشش سید
محمدحسین حکیم.

مشخصات نشر: تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ج.

فروست: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی؛ ۳۸۵.

شابک: ۶۰۰۰۰۰ ریال: ج. ۱: 978-600-5594-66-9؛ ج. ۲: 978-600-220-080-8؛ ج. ۳: 978-600-220-168-3
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۰).

یادداشت: ج. ۳ (چاپ اول: ۱۳۹۱) (فیا).

یادداشت: کتابنامه.

یادداشت: نمایه.

موضوع: نسخه‌های خطی -- فهرست‌ها

موضوع: نسخه‌شناسی -- ایران

موضوع: فهرستنویسی نسخه‌های خطی

شناسه افزوده: ایران. مجلس شورای اسلامی. کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ الف ۸ ح ۲۶۶۲۱/

رده‌بندی دیویی: ۱۱ / ۳۱۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۴۸۳۳۱

اوراق عتیق

(مجموعه مطالعات متن پژوهی، نسخه شناسی و فهرست نگاری)

دفتر سوم

به کوشش:

سید محمد حسین حکیم

مشاوران علمی: بهروز ایمانی - سید محمد حسین مرعشی
ترجمه چکیده انگلیسی: سید عبدالقادر هاشمی
حروفچین و صفحه آرا: مهدی خوش رفتار اکرم
طرح جلد و آماده سازی تصاویر: محمود خانی
ناظر فنی: نیکی ایوبی زاده
شماره انتشار: ۳۸۵
چاپ اول: ۱۳۹۲
شمارگان: ۱۰۰۰
بها: ۶۰۰۰۰۰ ریال
شابک: 978-600-220-168-3

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار کتابخانه، موزه و مرکز اسناد
مجلس شورای اسلامی است.

انتشارات و توزیع:

مرکز پژوهش کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی،
خیابان انقلاب، مابین خیابان ابوریحان و دانشگاه، ساختمان
فروردین، طبقه ۷، واحد ۲۷ و ۲۸؛ تلفن: ۶۶۹۶۴۱۲۱

نشانی سایت اینترنتی: www.lcal.ir

نشانی پست الکترونیکی: Pajooheshlib@yahoo.com

به نام صورت آرامی معانی

قلم و فرهنگ و معارف اسلامی ایرانی، چنان فراخ است که هر چه درباره آن گفته و نوشته آید، قطره‌ای است از دریایی. ولی هر گام که در شناسایی این گنج بی پایان برداشته شود و فخرستی از آثار آن را عرضه دارد، گوشه‌ای از عظمت و غنای آن را باز می‌کند که همواره مانویافته و ناشناخته‌هایی شگفت انگیز همراه است.

کتابخانه مجلس شورای اسلامی در ارائه جتارهای متن پژوهی، نسخه‌شناسی و فهرست‌نگاری نسخه‌های خطی، در قالب نشریات تخصصی و مجموعه کتب تحقیقی، فعال بوده و می‌کوشد تا به قدر وسع خویش بر کرم و کینت کار بیشتر آید.

سلسله مجلدات «اوراق عتیق» از این زمره است که مباحث قابل توجهی را در حوزه متن پژوهی و نسخه‌شناسی مطرح ساخته و برای نخستین بار فهرست نسخه‌های خطی شماری از کتابخانه‌ها را عرضه کرده است.

از دانشور گرامی جناب آقای سید محمد حسین حکیم و دیگر پژوهشگران محترم نسخ خطی که این مجموعه مسلسل را پدید آورده و سامان می‌دهند، پاسنگزارم. خداوند علیم و حکیم یارشان باد.

محمد رحیمی

رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

مجلس شورای اسلامی

فهرست مطالب

منابع نسخه‌پردازی

کاغذنامه (انشای ادبی در تهیه کاغذ بنیه‌ای)

تصنیف: عزالدین مطلعی، ویراست: بهروز ایمانی ۱۵

متن پژوهی

ثعلبی / میبیدی

محمد رضا شفیعی کدکنی ۳۳

برگ‌های کهن از ترجمه پارسی قرآن مجید (نسخه شیرانی)

عارف نوشاهی ۵۳

منابع رباعیات اوحدالدین کرمانی

سید علی میرافضلی ۸۵

نسخه‌شناسی

ابزار و وسایل کتاب‌سازان

فرانسوا دیروش، ترجمه: سید حسین مرعشی ۱۰۷

شرح اصطلاحات نسخه‌پردازی در سبک هندی

حمید رضا قلیچ‌خانی ۱۵۹

نمونه‌ای از جعل رقم یک جلد لاک‌ی

مجید فدائیان ۲۴۹

معرفی دستنویس «التفهیم لاوائل صناعة التنجیم» مورخ ۵۳۶ ق (نسخه شماره ۲۱۳۲ کتابخانه مجلس)

سید محمد حسین حکیم ۲۶۱

دستورالعملی به فارسی برای رنگ‌کردن کاغذ

فرانسیس ریشار، ترجمه: سید محمد حسین مرعشی ۲۸۱

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های ایران

فهرست توصیفی نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی دانشگاه بوعلی سینا (همدان)

- ۲۸۹ ..... پرویز اذکائی (سپیتمان) .....
 فهرست نسخه‌های خطی دیوان حافظ در کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار
 ۴۳۳ ..... پرویز گلچین معانی .....
 فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های فردوس و بشرویه
 ۴۹۵ ..... محمد ترابیان فردوسی .....
 نسخه‌های خطی سه کتابخانه
 ۶۰۷ ..... سید جعفر حسینی اشکوری .....
 فهرست نسخه‌های خطی مدرسه علمیه قوام شیراز
 ۶۲۳ ..... محمد برکت .....

سیاهه

کتابچه ثبت کلام الله و کتب دبیرالملک (جمادی الثانی ۱۲۹۲ ق)

- ۶۴۳ ..... سید ابراهیم اشک شیرین .....

ایثارهای وابسته

مشخصات رحله‌های قرآنی موجود در موزه و کتابخانه آستان قدس رضوی

- ۶۸۵ ..... فضل الله فاضل نیشابوری .....

نامه‌ها و جستارها

یادی از یک کتابشناس و اندیشمند (دکتر علینقی منزوی)

- ۶۹۱ ..... اکبر ثبوت .....
 چهار نامه از علینقی منزوی به جعفر سلطان القرانی
 ۷۰۴ ..... محمدامین سلطان القرانی .....
 دو نامه از سعید نفیسی
 ۷۱۲ ..... سید محمدحسین حکیم .....
 نامه محمد قزوینی به اوکثانی رئیس کتابخانه آستان قدس درباره فهرست نسخه‌های خطی آن کتابخانه
 ۷۳۰ ..... یادداشت جلال الدین همایی درباره کتابخانه علی اصغر خان اتابک اعظم
 ۷۳۵ ..... علی صادقی زاده وایقان .....
 عریضه‌ای از اشرف الکتاب اصفهانی
 ۷۳۸ ..... سعید خودداری نایینی .....
 دو نامه از محمد شاه قاجار به ناصرالدین میرزای ولیعهد درباره کتابخانه سلطنتی
 ۷۴۳ ..... محمدرضا بهزادی .....

نمایه‌ها

۷۵۳	۱. نام کتابهای معرفی شده.....
۷۶۴	۲. نام سایر کتابها.....
۷۷۸	۳. نام پدیدآورندگان.....
۷۹۰	۴. نام کاتبان.....
۷۹۹	۵. فهرست نسخه‌های خط مؤلف.....
۸۰۱	۶. نام مالکان نسخه‌ها.....
۸۰۸	۷. نام سایر اشخاص.....
۸۵۱	۸. سال شمار نسخه‌های کتابت شده.....
۸۵۲	۹. نام اماکن (محل کتابت نسخه‌ها، سایر اماکن).....
۸۶۰	۱۰. فهرست نقش مهرها (به ترتیب نقش مهرها، به ترتیب نام صاحبان مهرها).....
۸۶۷	۱۱. فهرست اجازات، قرائات و سماعها.....
۸۶۸	۱۲. فهرست تصاویر.....
۸۷۱	۱۳. اختصارات (اختصارات منابع، دیگر اختصارات).....
3	چکیده انگلیسی مقالات.....

